

شیوه‌نامه توسعه و ترویج کتاب‌خوانی

معاونت فرهنگی

اداره کل آفرینش‌های فرهنگی

۱۴۰۳

به نام خداوند بخشنده مهربان

سلامت فکری را با کتابخوانی تأمین کنید؛ از کتابهای خوب، راه‌گشا، راهنما که از سوی متفکران و نویسندگان خوب ما تهیه شده و در اختیار ما گذاشته شده استفاده کنید و بخوانید.

مقام معظم رهبری

مقدمه :

فواید کتابخوانی و اثرات شگفت‌انگیز آن بر روی زندگی فردی و اجتماعی انسان قابل انکار نیست؛ ایجاد فرهنگ کتابخوانی همیشه دغدغه‌ای مهم و چالش‌برانگیز در جامعه ما بوده است. کتاب و مطالعه، عاملی برای شناخت و رشد دینی، فرهنگی، اخلاقی و اجتماعی انسان است. با کتاب خوب، انسان ساخته می‌شود.

کودکان و نوجوانان بخش مهمی از سرمایه‌های جامعه هستند که به‌منظور ورود صحیح این گروه‌های سنی به اجتماع و برای فرهنگ‌سازی با توجه به شرایط امروز، باید مداومت در زمینه‌ی شیوه‌های متفاوت علاقمند کردن کودکان و نوجوانان به مطالعه مد نظر قرار گیرد. در تدوین برنامه کتابخوانی مهمترین هدف، شکل‌گیری رفتار کتابخوانی و ایجاد انگیزه و حس نیاز به مطالعه در کودکان و نوجوانان و مخاطبین کانون است.

سال ۱۴۰۲ آغاز هویت بخشی به تشکل‌هایی بود که سالها در استان‌ها مورد علاقه و توجه کارشناسان و مربیان بود. "باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان" راه‌اندازی شد و مطالعات گروهی مربیان و نقد کتاب "صمیمانه با کتاب" در مراکز و ستاد استان‌ها به شکل گروهی اجرا شد. این دو برنامه در کنار برگزاری پویش‌ها (پویش به وقت کتاب و پویش خوانش کتاب) و مهرواره سراسری هفته کتاب و کتابخوانی تلاش داشت به گروه‌های مختلف مخاطب اعم از دانش‌آموزان مدارس - اعضاء - والدین - مربیان - کارشناسان و همکاران ستاد کانون توجه ویژه در امر کتابخوانی داشته باشد که هر استان با توجه به شرایط و توانمندی‌هایش در این برنامه‌ها درخشید.

سال ۱۴۰۳ استمرار و تحکیم برنامه‌هایی که سال گذشته برای ایجاد ساختارشان تلاش شد از منظری دیگر و با توجه به بخش‌نیازهای ویژه و نگاه خاص به نوجوانان و مخاطبین کانون (که از سیاست‌های مدیرعامل محترم کانون است)، مد نظر قرار دارد.

تمرکز فعالیت کتاب و کتابخوانی امسال حول اثر فاخر سعدی شیرازی، کتاب گلستان است. گلستان از نمونه‌های درخشان ادبیات تعلیمی، اخلاقی و اجتماعی است. یکی از تاثیرگذارترین کتاب‌های نثر در ادبیات فارسی که غالب نوشته‌های آن کوتاه و به شیوه داستان‌ها و نصایح اخلاقی است. مطالب گلستان برگرفته از مضامین قرآنی، درس زندگی و روایات است در قالب ادبیات.

هدف کلی:

توسعه و ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در میان کودکان و نوجوانان، خانواده‌ها و اولیای تربیتی؛

اهداف فرعی:

- ارتقای کمی و کیفی فعالیت کتابخوانی در مراکز فرهنگی هنری کانون در سراسر کشور؛

- آشنایی با میراث فرهنگی (متون کهن فارسی "گلستان سعدی")، خوانش صحیح و فعالیت‌های فرهنگی، هنری- ادبی همسو
- تقویت باشگاه‌های کتابخوانی
- تقویت سواد خواندن از طریق تقویت مهارت‌های دیداری، شنیداری، گفتاری و خوانداری (خواندن با کیفیت)؛
- توسعه و تعمیق دیدگاه نقادانه‌ی مربیان؛
- استفاده بهینه از فضای مجازی با جلب مشارکت خانواده‌ها و اولیای تربیتی در جهت توسعه و ترویج فرهنگ کتابخوانی؛
- تقویت کنشگری نوجوانان در حوزه‌ی کتابخوانی؛
- استفاده از ظرفیت حلقه‌های میانی بعنوان حامی و بازوی توانمند؛
- عمومی سازی و تقویت فرهنگ کتابخوانی
- کمک به توسعه عدالت فرهنگی در مناطق محروم

مخاطبان:

- کودکان و نوجوانان؛
- مربیان و کارشناسان مراکز فرهنگی هنری کانون؛
- خانواده‌ها و اولیای تربیتی؛
- عموم مردم

زمان:

- فرآیند اجرا: تیر ۱۴۰۳ الی خرداد ۱۴۰۴
- اجرای مهرواره: هفته کتاب و کتابخوانی ۱۴۰۳

برنامه‌ی توسعه و ترویج کتابخوانی دارای هفت بخش به شرح ذیل است:

۱. رویداد ملی کتابال (ویژه اعضای باشگاه کتابخوانی دختران نوجوان)
۲. پویش ملی کتابخوانی "یک کتاب مهمان ما"؛
۳. باشگاه‌های کتابخوانی اعضا مراکز کودک، نوجوان، مربیان کتابخوان
۴. پویش ترویجی "همه جا با کتاب"
۵. ۱۰۰۰ پرنده کاغذی بر بام مدارس
۶. مهرواره‌ی (ویژه برنامه هفته کتاب و کتابخوانی)؛

نکات قابل توجه در طراحی و اجرای برنامه‌های کتاب‌محور:

۱. توجه ویژه به گلستان سعدی در برنامه‌های کتابخوانی مراکز؛

۲. فضاسازی هنرمندانه با توجه به گلستان سعدی؛
۳. تدبیر فضاهای فیزیکی (پانل های مرکز) و فضاهای مجازی برای معرفی فعالیت‌های کتاب محور و معرفی و تشویق اعضای کتابخوان مرکز؛
۴. انتقال نتایج و دستاوردهای حوزه کتابخوانی مراکز و استان در بسترهای مجازی به‌ویژه شاد استانی؛
۵. فراهم آوردن فرصت مشارکت کودکان و نوجوانان با نیازهای ویژه در کنار سایر اعضا در برنامه‌های کتاب‌محور (کودکان و نوجوانان با نیازهای ویژه اعم از نابینا/کم بینا، ناشنوا/کم شنوا و مشکلات جسمی حرکتی)؛
۶. انتخاب شیوه‌های موثر و خلاق برای تقویت سواد خواندن در کودکان؛
۷. تدارک زمینه تعامل مراکز نزدیک به یکدیگر و طراحی برنامه‌های مشترک و جذاب کتاب‌محور خصوصاً برای نوجوانان؛
۸. توجه مریبان به سیر مطالعاتی اعضا و تهیه پرونده مطالعاتی اعضای پایدار مرکز به تفکیک گروه سنی؛
۹. مستندسازی و نگهداری آثار اعضای کتابخوان بر اساس فرآیند برنامه‌ریزی شده؛
۱۰. مشارکت فعالانه در رویدادهای برنامه‌ریزی شده برای باشگاه‌های کتابخوانی نوجوان

۱. رویداد ملی کتابال: (ویژه اعضای باشگاه کتابخوانی دختران)

"رویداد کنشگری اجتماعی در حوزه ترویج کتابخوانی برای دختران نوجوان"

رویداد ملی کتابال با همکاری جمعیت دختران ایران زمین، با هدف آماده سازی، توانمندسازی، بکارگیری و فعال نمودن ظرفیت نیروی انسانی دختران نوجوان (۱۲ تا ۱۸ سال) در جهت کنشگری اجتماعی دختران در موضوع ترویج فرهنگ کتابخوانی طراحی شده است. طول برگزاری پروژه ۱ تا ۳۰ مردادماه خواهد بود و مریبان هفته ای یک جلسه با گروه دختران برای هماهنگی و برنامه ریزی و اجرای پروژه کتابال نشست خواهند داشت.

فرآیند اجرا:

- ۱- به این منظور مریبان باشگاه های کتابخوانی دختران نوجوان از تاریخ ۱ تا ۲۰ تیر ماه ۱۴۰۳، با مراجعه به سایت ثبت نام رویداد، به آدرس www.iranian-girls-society.com در بخش تسهیلگران ثبت نام می نمایند و با ثبت نام مریبان در سایت امکان دسترسی به محتوای آموزشی و امکان شرکت در وبینارها برای مریبان فعال می‌شود و آموزش‌های تسهیلگری در حوزه کنشگری کتاب را به تدریج طی یکماه دریافت می‌کنند. آموزش در رویداد کتابال از جنس آموزش حین کنش است و علاوه بر استفاده از محتواها و فیلم‌ها در فرآیند اجرای پروژه با گروه دختران یادگیری و آموزش‌ها برای نوجوانان و مریبان تکمیل و تعمیق می‌شود.
- ۲- سرگروه باشگاه (یک نفر از اعضای گروه که بناست مربی با آن‌ها در این رویداد شرکت نماید) نیز لازم است در همین بازه زمانی ثبت نام (۲۰-۱ تیر ماه) به این سایت مراجعه کرده و نام اعضای گروه را در بخش ثبت نام مجازی

- دختران، وارد نموده و گروه را نیز ثبت نام نماید و دسترسی به محتوای رویداد و فیلم های آموزشی برای نوجوانان هم فعال می شود و مورد پشتیبانی قرار می گیرند.
- ۳- برگزاری جلسه معرفی رویداد کتابال و بیان سرفصل های آموزشی تسهیلگری در حوزه کنشگری کتاب به مربیان در تاریخ ۱۶ تیرماه ۱۴۰۳ ساعت ۱۴ الی ۱۶
- ۴- برگزاری جلسه توجیهی آنلاین پیرامون رویداد کتابال در تاریخ شنبه ۲۳ تیر ماه ساعت ۱۲-۱۴ برای دختران نوجوان و مربیان (تسهیلگران) برگزار خواهد شد.
- ۵- از تاریخ ۱ مرداد تا ۳۰ مرداد مربی با گروهش وارد فرایند رویداد کتابال می شوند.
- ۶- از ابتدای رویداد، برای تسهیلگران و برای دختران در ۴ هفته ی برگزاری رویداد (شنبه ها)، به تدریج محتوای بسته پشتیبان تسهیلگران و بسته پشتیبان دختران (شامل مکتوبات و فیلم های آموزشی مربوط) در سایت فعال شده و در دسترس مخاطبان قرار می گیرد. مکتوبات شامل راه نامه کتابال، بسته ایده کتابال، بسته کتاب های پیشنهادی و بسته یخ شکن خواهد بود.
- ۷- در طول برگزاری این رویداد ملی بناست هر گروه از دختران در کنار مربی، دو فعالیت عملی در جهت ترویج کتابخوانی انجام دهند. به این صورت که پس از دریافت محتواها و مطالعه راه نامه کتابال، از بسته ۶۰ تایی ایده های کتابال، با هم فکری گروه، ۲ مورد از ایده ها را انتخاب می کنند و در ادامه وارد فرایند برنامه ریزی، تقسیم کار و ... جهت اجرای دو فعالیت عملی ترویجی می گردند.
- ۸- همچنین شنبه (۱۳-۶-۲۰ و ۲۷) مردادماه، ساعت ۱۲-۱۴ وینار آموزشی برای دختران عضو باشگاه و مربیان (تسهیلگران) به شکل مشترک برگزار خواهد شد. (در مجموع ۴ وینار آموزشی با موضوعات مهارت های تسهیلگری، کنشگری کتاب، مدیریت پروژه) برگزار خواهد شد که ضروری است مربیان برای شرکت در این وینارها برنامه ریزی کنند.
- ۹- در نهایت مربیان، گزارش فعالیت گروه برای اجرای دو فعالیت ترویجی، شامل: گزارش، عکس ها و کلیپ را تا ۳۰ مردادماه هم در سایت جمعیت بارگزاری می کنند و هم جهت داوری اولیه، به اداره کل استان ارسال می کنند و به این ترتیب گروه ها وارد فرایند رقابت و داوری می گردند.
- ۱۰- داوری آثار در استان مطابق فرم شماره ۱ برای هر طرح
- ۱۱- ارسال نتایج داوری استان طبق جدول سهمیه استانی و فرم شماره ۱ (شاخص های داوری) تا ۱۰ شهریورماه از طریق **ftp** به اداره کل آفرینش های فرهنگی برای ورود به رقابت ملی
- ۱۲- تمام مربی ها و دختران عضو باشگاه شرکت کننده در رویداد، گواهی های مشترک قانون پرورش فکری، جمعیت دختران ایران زمین و نهاد کتابخانه های عمومی کشور را با عنوان کنشگر کتاب دریافت می کنند. این گواهی ها بنا بر فعالیت گروه و بنابر استراتژی های چهارگانه کار داوطلبانه، با عناوین (خدمت رسانی در حوزه کتاب، مطالبه گری در حوزه کتاب، آگاهی بخشی در حوزه کتاب و هم چنین جمع آوری حمایت در حوزه کتاب) اهدا خواهد شد. هم چنین دختران در کنار مربیان شان، تجربه منحصر به فرد و لذت بخش از کنشگری اجتماعی و کار داوطلبانه پیدا خواهند

کرد و خود را در مقام حلال مسائل فرهنگی اجتماعی خواهند دید و آن را تجربه خواهند کرد. به علاوه کار داوطلبانه تمام مهارت های زندگی (شامل مهارت راهبری، کارگروهی، همدلی، حل مساله و ...) را در اعضا تقویت می کند.

۱۳- برگزیده های ملی، به اردوی جذاب کتاب به تهران دعوت می شوند و حمایت های مالی و غیرمالی دریافت می نمایند.

جدول سهمیه ای استان برای ارسال برگزیدگان رویداد کتابال			
تعداد مراکز استان	تعداد طرح ارسالی	تعداد مراکز استان	تعداد طرح ارسالی
کمتر از ۱۵	۲ اثر	کمتر از ۴۵	۴ اثر
کمتر از ۳۰	۳ اثر	بیشتر از ۴۵	۵ اثر

فرم شماره ۱- شاخص های داوری گروه های شرکت کننده در رویداد کتابال							
ملاحظات	نمره دهی						شاخص های ارزیابی گروه های کتابال
	۵	۴	۳	۲	۱	۰	
							۱ تعریف درست فرایند و مراحل انجام کار در گروه
							۲ تشخیص زمان مورد نیاز برای هر مرحله از انجام کار در گروه
							۳ مشخص کردن ظرفیت ها و توانایی های هر یک از اعضای گروه
							۴ شناسایی منابع و ظرفیت های مورد نیاز برای انجام کار در گروه
							۵ برنامه ریزی متناسب برای انجام فعالیت ها
							۶ نوآوری در روش های اجرای ایده
							۷ مشارکت موثر همه اعضای گروه
							۸ تلاش در جهت تطابق اجرای ایده با اقتضانات بومی و محلی
							۹ میزان پایداری پروژه
							۱۰ میزان اثرگذاری پروژه
							۱۱ میزان جلب مشارکت افراد خارج از گروه در اجرا
							۱۲ گستره جامعه مخاطب
							۱۳ تحقق اهداف ترویجی کتاب
							مجموع امتیازات گروه

۲. پویش ملی کتاب خوانی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان " یک کتاب مهمان ما "

تمرکز این پویش برتشکیل خانواده بزرگ کتابخوان کانون است. عموم مردم، می توانند در این پویش شرکت کنند و به جمع مخاطبین کانون بپیوندند. نقش استان ها در انتشار حداکثری این پویش -اطلاع رسانی به مراکز- نقش آفرینی مراکز در معرفی این پویش -تولید محتوا و انتشار این پویش است. حضور فعال اعضای باشگاه های کتابخوانی در این پویش مورد تاکید است. مخاطبین با ارسال اثر در یکی از بخش های معرفی شده به آیدی که اطلاع رسانی خواهد شد، لینک هدیه کتاب از کانون را دریافت خواهند کرد. هدیه کانون، لینک یکی از کتاب های کانون به شکل دیجیتال است که فایل صوتی یا pdf به مخاطب

هدیه و ارسال می شود و مخاطب، به عضویت خانواده بزرگ کتابخوان کانون در می آید و تخفیف کتاب های کانون (دیجی کانون) - تولیدات جدید- تخفیف کانون زبان - اخبار ویژه کتابخوانی و... برایشان ارسال می شود.

مخاطب: عموم مردم اعم از کودک و نوجوان (جمعیت دانش آموزی) - والدین

گستره اجرا: ملی

بخش های پویش: ۱- تولید پادکست (بوک آوای مرغک) با موضوع الف: گلستان سعدی ب: بر اساس کتابی از کانون ۲- عکاسی (سلفی با کتاب کانون یا کتابخانه خانگی) ۳- بخش فراگیر
تاریخ برگزاری: زمان برگزاری این پویش پس از فراهم شدن بستر مناسب اطلاع رسانی خواهد شد.
بخش فراگیر: به فراخوان رویش (فصل دانایی) ۵۰۵۶ مورخ ۱۴۰۳/۴/۲ مراجعه شود.

بخش پادکست پویش ملی کتابخوانی (بوک آوای مرغک)

پادکست: فایل های صوتی و یا دیجیتال که برای فضای مجازی ساخته و در سایت ها یا شبکه های اجتماعی عرضه می شود. این فایل های صوتی، محتوی کلام- موسیقی و افکت است که در راستای نگاه تهیه کننده اثر، با موضوع مشخص و محتوای مناسب تدوین می شود. چیزی شبیه به تولید یک برنامه رادیویی که موضوع مشخص و آغاز و پایان دارد و از ابزارهای کلامی - موسیقیایی و افکتیو برای درک بهتر موضوع کمک می گیرند. در پادکست نوع بیان شخصی و صمیمی است. تفاوت آن با رادیو این است که در پادکست زمان استفاده و سرعت پخش دست شماست و در فضای مجازی یا سایت های میزبان بارگذاری می شود و هر زمان مایل به شنیدن باشید قابل دسترسی است.

موضوع:

۱- گلستان سعدی ۲- کتابی از کانون

قالب پادکست: روایت های ادبی، معرفی کتاب و نویسندگان، خوانش متون، خلاصه کتاب، خوانش زیبای گلستان سعدی

نکات اجرایی تهیه پادکست:

- ۱- پادکست موضوع داشته باشد.
- ۲- محتوای پادکست (متن پادکست از اهمیت به سزایی برخوردار است در گردآوری محتوای پادکست به گروه سنی مخاطب و محتوای غنی آن توجه شود).
- ۳- معرفی پادکست در ابتدای صوت (نام باشگاه، مرکز و استان) مثلاً: "باشگاه کتابخوانی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مرکز شماره ... استان ... تقدیم می کند) - نام اثر- معرفی آنچه در این پادکست خواهیم شنید - منبع و مأخذ استفاده شده حتما عنوان شود).

- ۴- آثار به شکل فردی یا گروهی (با همکاری خانواده) می تواند تهیه شود.
- ۵- مربیان عزیز راهنمای کودکان و نوجوانان در زمینه انتخاب متن و زمینه‌های صوتی و موسیقایی باشند.
- ۶- توجه به گلستان سعدی در تولید پادکست‌ها مورد تاکید است.
- ۷- آموزش پادکست برای اعضا باشگاه‌ها و مربیان برای غنای و کیفیت آثار توصیه می شود.
- ۸- معرفی و شنیدن پادکست‌های خوب برای اعضا و مربیان راه گشاست.
- ۹- آثار در فرمت mp3 تهیه شوند.
- ۱۰- مدت زمان هر اثر ۵ تا ۱۰ دقیقه باشد.

آثار برگزیده استانی در فضاهای مجازی استانی و آثار برتر کشوری در بسترهای مجازی کانون منتشر خواهد شد.

۳. باشگاه‌های کتابخوانی مراکز

یکی از کارهایی که منجر به ایجاد اشتیاق برای کتابخوانی در فرد می‌شود، پیدا کردن یک دوست کتابخوان است. حضور یک همراه کتابخوان نظیر دوست، همکار و حتی گاهی آشنا شدن با افراد جدید در باشگاه‌های کتابخوانی انگیزه‌ی اعضا را برای بررسی و خواندن یک کتاب دو چندان می‌کند، چرا که حالا عضو می‌داند که یک یا چندین گوش شنوا برای شنیدن و درک احساسات و یا گاهی انتقادات پس از یک تجربه‌ی خواندنی، در انتظارش است. انتظار است در باشگاه‌ها، کتابخوانانی کنشگر پرورش یابند. کتابخوان کنشگر، انگار خود یک بار، متنی را که نویسنده نوشته؛ از نو می‌نویسد؛ با تصاویر ذهنی ای که می‌سازد، با درکی که از شخصیت‌ها به دست می‌آورد و با ادامه پیدا کردن نوشته در ذهنش. هر خواننده با درک، تخیل و تجربه‌ی خودش هر کتاب را می‌خواند. و اینجاست که تعامل بین نویسنده و خواننده اهمیت پیدا می‌کند. طبق گزارشات و مستندات استانی ۱۴۲۲ باشگاه کتابخوانی سال گذشته در ۴۹۶ مرکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ایجاد شده است و ۱۵۴۴۲ نفر عضو دارد.

تشکیل باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان در تابستان ۱۴۰۳ توسط مراکز استانی که سال گذشته اقدامی نداشته‌اند، ضروری است.

ویژگی باشگاه‌های کتابخوانی:

- تشکیل باشگاه به تفکیک کودک و نوجوان و به تفکیک جنسیت و انتخاب نام مناسب برای باشگاه. (ویژه مراکز استانی که هنوز باشگاه تشکیل نشده است)
- تشکیل باشگاه مربیان کتابخوان در ادامه طرح صمیمانه با کتاب ویژه مربیان و کارشناسان ستاد
- تشکیل حداقل یک باشگاه کتابخوانی کودک و یک باشگاه نوجوان در هر مرکز

- استمرار و عضوگیری جدید و تکمیل اعضای باشگاه، (برای مراکز که باشگاه دارند).
- تعیین زمانبندی منظم برای برگزاری جلسات در طول سال (هر هفته جلسات برگزار شود)
- حداقل تعداد اعضا باشگاه ۷ نفر (نوجوان) - ۱۰ نفر (کودک) و حداکثر تعداد اعضا باشگاه با توجه به شرایط مرکز، گروه سنی و نظر مربی اعمال شود.
- تعیین مقررات با جمع نظر اعضای باشگاه کتاب (این مقررات می تواند شامل: حضور منظم در جلسات، مقررات صحبت کردن و گوش دادن فعال، نحوه انتخاب کتابها برای بحث، تعیین محل برگزاری جلسات، تعیین فردی که هدایت جلسات بحث و گفت و گو را برعهده دارد و تعهداتی که از افراد انتظار می رود و...).
- حضور سایر اعضا علاقمند به شکل میهمان در جلسات باشگاه مجاز است.
- تقدیر و تشویق اعضا باشگاه در مرکز، مدرسه و سایر ارگانها (از هر موقعیتی برای این مهم استفاده شود).
- انعکاس فعالیت باشگاهها در رسانهها (تلویزیون - رادیو - نشریات - فضای مجازی)
- ارائه گزارش از روند فعالیت باشگاه به شکل فصلی و ارائه به واحد کارشناسی استان.
- نظارت مستمر و دقیق کارشناسان فرهنگی از روند جلسات باشگاه های مراکز و گزارش در شورای فرهنگی استان
- استفاده از ظرفیت کانون یاران در باشگاههای کودک و نقش آفرینی در کنار مربی بعنوان همیار مربی

زمان : طول سال ۱۴۰۳

مخاطب :

الف: کودک

ب:نوجوان

ج: مربیان و همکاران ستاد

الف: باشگاههای کتابخوانی کودک

جلسات باشگاه برای کودکان حضوری است و بر سواد خواندن - روان خوانی و بلندخوانی و زیبا خواندن اشعار و درک مطلب و ترویج و معرفی کتاب در مرکز و مدرسه متمرکز است. گلستان خوانی محور فعالیت کتابخوانی امسال است. روان خواندن شامل سرعت، دقت و خواندن همراه با لحن درست است. بهترین روش برای به دست آوردن مهارت روان خوانی، بلند خواندن در میان دیگران است. برگزاری جلساتی برای کتابخوانی پدر و مادرها و مربیان برای کودکان - خواندن کودکان بزرگ تر برای دوستان کوچک ترشان و جمع خوانی، در تقویت مهارت خواندن موثر است.

اهداف باشگاههای کودک:

- با محیط و محتوای انواع موضوعی کتاب‌ها آشنا شوند (بدانند درباره هر موضوعی منابع گوناگون در کتابخانه و قفسه‌های کتاب وجود دارد)
- هنر گوش دادن را در بلندخوانی بیاموزند؛
- بتوانند با استفاده از اطلاعات کتابشناسی، کتاب مورد علاقه شان را معرفی کنند و درباره کتاب صحبت کنند؛
- مهارت خواندن تقویت شود و درک لذت بلندخوانی و کتابخوانی را تجربه کنند؛
- لذت جستجو کردن و یافتن را بیابند؛
- سخنوری و زیبا سخن گفتن در جمع را تمرین کنند؛

فعالیت های پیشنهادی :

فعالیت و بازی‌های گروهی - بازی‌های مرتبط با کتاب برای ایجاد دوستی و همدلی بین اعضای باشگاه - مسابقه - نمایش خلاق در ابتدای کلاس - اردو (یک روز با کتاب) - ماکت سازی از کتاب یا داستان های گلستان - معرفی دیواری - تولید نشانگر کتاب از شخصیت های کتاب‌ها یا شخصیت های گلستان - تصویرسازی گروهی (فرش کتاب) - مهمانی کتابخوانی (باشگاه‌های کتابخوانی گاهی برنامه‌هایی همراه با صرف انواع خوراکی‌ها تدارک می‌بینند که نوعی میهمانی کتاب برای اعضاست) - جشن کتاب های خوردنی (استفاده‌ی خلاقانه از انواع غذاها، کیک ها، سبزیجات و انواع موادخوراکی با توجه به شکل ظاهری کتاب) و... مکمل‌های خوبی برای لذت‌بخش کردن فعالیت کتابخوانی است. (لذت بخش کردن این فعالیت موکداً توصیه می‌شود).

ب: باشگاه‌های کتابخوانی نوجوان

باشگاه‌های کتابخوانی نوجوانان، امسال متمرکز بر هویت بخشی به این تشکل با نام کانون پرورش فکری و ایجاد و تقویت حس گروهی برای تولید محصولی گروهی و مشترک در رویدادها و پویش‌ها خواهد بود. فعالیت باشگاه ها در طول سال تعریف می‌شود.

فرآیند اجرای باشگاه‌های کتابخوانی نوجوان :

(سطح مرکز):

محور فعالیت باشگاه‌ها در سال ۱۴۰۳ متمرکز بر گلستان سعدی است. طراحی و اجرای برنامه‌های مشارکتی و میهمانی و دوره‌می دوستانه با محوریت کتاب بین دو مرکز بسیار مناسب است و ارتباط موثر بین باشگاه‌های کتابخوانی را به دنبال دارد و مجال خوبی برای ارتباط اعضا و ارائه فعالیت‌هایی است که باشگاه انجام داده است. اساس این دوره‌می‌ها می‌تواند معرفی خلاقانه بخش‌هایی از گلستان سعدی باشد (نقالی - بازنویسی حکایات - خوانش زیبا و صحیح گلستان - تصویرگری گروهی و یا اجرای زنده بخش‌هایی از پادکست و...

- شرکت مربیان و دختران نوجوان عضو باشگاه کتابخوانی در رویداد ملی کتابال در تابستان ۱۴۰۳ و شرکت در وبینارهای آموزشی این رویداد برای مربیان و اعضا باشگاه و برگزاری گزارش و مستندات در سایت رویداد .
  - بخشی از خروجی باشگاه کتابخوانی پسران و دختران نوجوان، تولید محتوا و شرکت در پویش ملی کتابخوانی " یک کتاب مهمان ما " است.
  - برگزاری جلسات منظم باشگاه حول محور معرفی کتاب- خوانش کتاب- معرفی نویسنده- معرفی تصویرگر- نقد کتاب و تولید اثر گروهی در طول سال
  - توانایی خواندن عمیق کتاب و حضور فعالانه اعضا باشگاه در گفتگوها درباره کتاب و استدلال
  - برگزاری جلسات گلستان خوانی (استفاده از ظرفیت فایل های صوتی برای خوانش صحیح اشعار) تمرکز بر صحیح و زیبا خواندن اشعار و درک درست از پیام و محتوای اشعار
  - دعوت از نویسندگان، مترجمان، تصویرگران و دست اندرکاران حوزه نشر برای حضور در کنار اعضا باشگاه و برگزاری نشست های تخصصی به شکل حضوری و مجازی
  - برنامه ریزی فعالیت های جذاب و مکمل برای درک بهتر اشعار گلستان (مانند : فعالیت نمایشی- برگزاری مسابقات کتابخوانی و شعرخوانی و نقالی و...)
  - تمرکز بر توانمندسازی اعضا و تمرین سخنوری و زیبا سخن گفتن در جمع؛
  - برگزاری کارگاه های تخصصی نقد- تصویرگری-نقالی- تولید پادکست و... برای نوجوانان
  - کاشتن درخت به یاد نویسندگانی که کتابهایشان در باشگاه خوانده شده ؛
  - رایزنی با صدا و سیما در استان به منظور انعکاس فعالیت باشگاهها در رسانه و تولید محتوا توسط اعضا باشگاه (مانند معرفی کتاب و نقد گروهی کتاب)؛
  - انعکاس آثار تولید شده و گزارش تصویری از جلسات باشگاه به کارشناس مرکز و انتشار اخبار باشگاه در فضاهای مجازی مرکز
- مشارکت همکاران فرهنگی- هنری و فرهنگی ادبی با باشگاهها پیشنهاد می شود و به غنای آثار تولیدی اعضا در حوزه کتابخوانی خواهد افزود.

(سطح استانی)

- تکمیل فرم شماره ۲ (جدول اطلاعات باشگاه های مراکز استان) توسط واحد کارشناسی استان و ارسال تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۳۰ به اداره کل آفرینش های فرهنگی ارسال شود.
- بررسی مستندات رویداد کتابال طبق فرم شماره ۱ در استان و ارسال نتایج داوری تا ۱۰ شهریورماه از طریق ftp به اداره کل آفرینش های فرهنگی
- تشویق باشگاه های منتخب کودک و نوجوان توسط استان، همزمان با هفته کتاب و کتابخوانی در مهرواره؛

- تشویق مربیان باشگاه‌های برتر استان؛
- گزارش مستمر از فعالیت‌های باشگاه‌های کودک و نوجوان در شبکه شاد؛
- پوشش رسانه‌ای موثر از اقدامات باشگاه در رسانه‌ها؛

مرحله سوم (سطح کشوری)

- پوشش رسانه‌ای و انتشار آثار در شبکه‌های مجازی؛
- معرفی و تقدیر برگزیده های ملی رویداد کتابال با اردوی جذاب کتاب در تهران و اهدای گواهینامه به کلیه شرکت کنندگان

فرم شماره ۲- جدول اطلاعات باشگاه‌های مراکز استان										
تعداد برگزاری جلسات باشگاه		تعداد اعضا باشگاه‌های استان (نفر)				تعداد باشگاه‌های استان				تعداد مراکزی که باشگاه دارند
نوجوان	کودک	نوجوان پسر	نوجوان دختر	کودک پسر	کودک دختر	نوجوان پسر	نوجوان دختر	کودک پسر	کودک دختر	
										جمع کل

ج: باشگاه مربیان کتاب‌خوان؛

راه‌اندازی و هویت بخشی به باشگاه تخصصی کتاب‌خوانی مربیان در ادامه طرح نقد صمیمانه با کتاب معرفی می شود. طرح صمیمانه با کتاب سال گذشته مورد استقبال و توجه دقیق اکثر استان ها قرار گرفت و کارشناسان با نظارت دقیق و درست توانستند این محفل را در بخش ستاد و مراکز ایجاد کنند. در ادامه این طرح، مربیان توانمند، خلاق و متخصص حوزه کتابخوانی طرح سال گذشته، به عضویت باشگاه مربیان کتابخوان در می آیند و برگزاری نشست های نقد و بررسی کتاب در این باشگاه تعریف می شود. مسئولیت این بخش با کارشناس فرهنگی استان است.

مخاطب: مربیان مراکز

زمان: ۱۵ شهریور ۱۴۰۳ الی خرداد ۱۴۰۴

فرآیند تشکیل باشگاه مربیان کتابخوان استان:

- ۱- عضو گیری
- ۲- انتخاب سیری درست برای مطالعه
- ۳- انتخاب کتاب برای بررسی (کتاب های ارسالی دو سال گذشته)
- ۴- زمانبندی منظم برای برگزاری جلسات و اطلاع رسانی عناوین کتاب های مورد بررسی توسط کارشناس فرهنگی استان

- ۵- تشکیل حلقه نقد و تبادل نظر گروهی ماهیانه - معرفی کتاب خوب - بررسی کتاب های تازه رسیده به مراکز معرفی محفل های کتابخوانی استان - اعلام و بررسی اتفاقات خوب حوزه کتابخوانی به شکل حضوری و یا مجازی
- ۶- تهیه نقد مکتوب از کتاب ها ، ارسال به شکل مستمر به اداره کل آفرینش های فرهنگی، انتشار در فضاهای مجازی استان و رسانه های مکتوب و ارسال برای نویسنده اثر
- ۷- این باشگاه می تواند بعنوان بازویی قدرتمند برای واحد کارشناسی باشد و از توانمندی این اعضا در سامان بخشی کتاب های ارسالی ستاد، داوری ها و... کمک گرفته شود.
- ۸- برگزاری دوره ها و نشست های تخصصی و آموزشی برای اعضا باشگاه مریبان به توانمندسازی آنها کمک شایانی خواهد کرد.
- ۹- برگزاری تورهای تفریحی با حمایت مدیرکل محترم استان برای تشویق اعضا باشگاه مریبان کتابخوان پیشنهاد می شود.
- ۱۰- استفاده از ظرفیت مریبان فرهنگی-ادبی در باشگاه ها مورد تاکید است.
- ۱۱- شاخص های مورد توجه برای نقد کتاب در شیوه نامه سال ۱۴۰۲ در قالب فرم ارائه شده است.
- ۱۲- ارسال اسامی اعضا باشگاه مریبان کتابخوان استان طبق فرم شماره ۳ و ارسال تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۰ به اداره کل آفرینش های فرهنگی از طریق اتوماسیون ارسال شود.
- ۱۳- نقدهای باشگاه مریبان به استمرار از مهر ماه ۱۴۰۳ تا خردادماه ۱۴۰۴ به اداره کل آفرینش های فرهنگی جهت بهره برداری و تشویق باشگاه های مریبان، از طریق اتوماسیون ارسال شود.
- ۱۴- پرواضح است که ارسال نقدها و مستندات باشگاه های استان ها به اداره کل آفرینش های فرهنگی، دال بر پویایی باشگاه مریبان در استان است.

فرم شماره ۳- جدول اطلاعات باشگاه های مریبان کتابخوان				
ردیف	نام و نام خانوادگی	پست سازمانی	محل خدمت	توضیحات

۴. پویش ترویجی "همه جا با کتاب"

کتاب به مثابه اساسی ترین ابزار توسعه فرهنگ، در برابر چالش ها و رقبای جدی مثل فضای مجازی، نیازمند تلاش جدی همگان در کنار متولیان فرهنگ است. در این پویش ترویجی کتابخوانی، هر استان ضمن همکاری و تعامل با سازمان های

مرتبط، اقدام به اجرای جذاب و خوشایند فعالیت‌های کتاب محور در مکان‌های عمومی (بیمارستان - پارک‌ها - ایستگاه راه‌آهن - مترو و...) و تفرجگاه‌ها می‌کنند.

مخاطب: عموم مردم و اعضای مراکز و والدین اعضا

زمان: سال ۱۴۰۳

برنامه‌های پیشنهادی:

- ۱- برگزاری شب‌های کتاب‌خوانی (شب نشینی با کتاب)- (عصرانه کتاب)- (اردوی کتاب با خانواده) در طول سال با برنامه‌ریزی مدون استان، در پارک و فضاهای عمومی
- ۲- برگزاری نشست‌های کتاب‌خوانی خانواده‌ی کتاب‌خوان (پدر دختری) و (مادر دختری) یا (پدر پسری) (مادر پسری) در مکان‌های عمومی؛
- ۳- برنامه‌های اردویی کتابگردی با والدین (رفتن به کتابفروشی‌ها- نمایشگاه‌ها -بازدید از چاپخانه و انتشارات و...)

قالب اجرا:

- ۱- (جلسات نقد و بررسی کتاب با حضور نویسنده)
- ۲- (گلستان خوانی با موسیقی)
- ۳- (قصه گوئی)
- ۴- (کتاب خوانی گروهی)
- ۵- (بازی و مسابقه گلستان خوانی و یا مسابقات مرتبط با کتاب)
- ۶- (معرفی کتاب های خوب برای خواندن) و...

۵. ۱۰۰۰ پرنده کاغذی بر بام مدارس

این طرح در ادامه طرح "هر کلاس یک قفسه" قصد دارد با تجهیز ۱۰۰۰ کلاس درس در سراسر کشور به کتابخانه‌ای چابک و جذاب، با اولویت مناطق محروم و کم برخوردار به دسترس پذیری کتاب برای دانش آموزان سراسر کشور در بستری مناسب و فرهنگی اقدام نماید.

این طرح توسط معاونت فرهنگی با مشارکت معاونت توسعه و مدیریت منابع و مدیریت نظارت بر چاپ و توزیع محصولات کانون، اجرا خواهد شد و سهم استان‌ها و مسئولین مراکز در این طرح می‌تواند رایزنی و ارتباط دادن خیرین با این پروژه برای همراهی و همکاری و وسعت بخشیدن به این طرح باشد.

۶. مهرواره‌ی هفته کتاب و کتاب‌خوانی

این مهرواره، جشن ترویج کتابخوانی است که در استان‌ها هر ساله و همزمان در سراسر کشور در هفته کتاب و کتابخوانی اجرا می‌شود.

برنامه‌های پیشنهادی جهت اجرا در مهرواره:

- تولی‌گری بخش کودک و نوجوان هفته کتاب و کتابخوانی (دعوت از سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با حوزه‌ی کتاب و ترویج خواندن به منظور گسترش دامنه‌ی برنامه‌ها و اطلاع‌رسانی‌ها بعنوان متولی این امر در سطح مراکز و استان ؛
  - برگزاری جشن‌های استانی پرنشاط توسط ادارات کل استان و پوشش رسانه‌ای قوی و پخش زنده در شبکه‌های مجازی از جمله شبکه شاد استانی؛
  - مبادله کتاب؛ در مراکز یا بخشی از نمایشگاه استان، ایجاد غرفه تبادل کتاب پیشنهاد می‌شود.
  - برگزاری جشن و ویژه برنامه و نشست با موضوع کتاب و کتابخوانی و با دعوت از نویسندگان و اولیای تربیتی (نویسندگان بومی در الویت باشند)؛
  - برگزاری مسابقات ؛
  - تقدیر از باشگاه‌های برتر و خلاق کودک و نوجوان و مربیانشان
  - تقدیر از برگزیدگان رویداد کتابال استانی
  - تقدیر استانی از اعضا کتابخوان؛
  - نشست های گلستان خوانی و ترویجی و تخصصی
  - شناسایی و تقدیر از مربیان کتابخوان و مروجان کتابخوانی (فعالان باشگاه مربیان کتابخوان استان) ؛
  - تقدیر از والدین فعال در عرصه کتابخوانی؛
  - رونمایی از منابع مطالعاتی و محصولات فرهنگی مرتبط با کتاب به ویژه در بخش تولیدات بومی محلی؛
  - برگزاری نمایشگاه آثار و نمایش دستاوردهای کتاب محور؛
  - هماهنگی با صداوسیما و رسانه‌های جمعی استان به منظور بازتاب برنامه‌ها و فعالیت‌های انجام‌شده؛
- تکمیل فرم شماره ۴ **exel** پیوست شیوه نامه و ارسال گزارش توصیفی برنامه‌های اجراشده استان در هفته کتاب و کتابخوانی به همراه گزارش تصویری تا تاریخ ۱۴۰۳/۹/۷ به اداره کل آفرینش‌های فرهنگی.

جدول زمانی ارسال آثار و فرم‌ها به آفرینش های فرهنگی

ردیف	عنوان	شماره فرم	توضیح فرم	مسئول تنظیم	تاریخ ارسال و مدارک	محل ارسال	چگونگی ارسال
۱	رویداد کتابال	۱	شاخص‌های داوری گروه‌های شرکت کننده در رویداد کتابال	کارشناس	۱۰ شهریورماه فرم شماره ۱+گزارش و فیلم و عکس از گروه برگزیده استان طبق سهمیه	اداره کل آفرینش‌های فرهنگی	آثار برگزیده طبق سهمیه در FTP به آدرس: معاونت فرهنگی اداره کل آفرینش‌های فرهنگی رویداد کتابال
۲	باشگاه های کتابخوانی	۲	جدول اطلاعات باشگاه‌های مراکز استان	کارشناس	۳۰ مهرماه ۱۴۰۳ فرم شماره ۲	اداره کل آفرینش‌های فرهنگی	اتوماسیون
		۳	جدول اطلاعات اعضای باشگاه مربیان کتابخوان	کارشناس فرهنگی	۱۰ آبان ۱۴۰۳ فرم شماره ۳	اداره کل آفرینش‌های فرهنگی	اتوماسیون
۳	گزارش مهرواره (هفته کتاب و کتابخوانی)	۴	گزارش کمی و کیفی برنامه هفته کتاب- خوانی	کارشناس	۷ آذرماه ۱۴۰۳ مدارک: فرم شماره ۴ excel پیوست شیوه نامه + گزارش توصیفی	اداره کل آفرینش‌های فرهنگی	اتوماسیون